Minnen från 1888 (Publicerad i Sölvesborgs-Tidningen)
Av Nils Olsson (”Bens Nisse”), 1880–1974

På den tiden var vintrarna stränga och började alltid vid jultiden. Jag minns vintern 1888. Jag gick ju i skolan då och det blev så mycket snö, att många människor blev helt insnöade och avstängda från yttervärlden. Många gånger blev de tvungna att gräva tunnlar genom snön för att komma ut.

Den vintern var det särskilt svårt med försörjningen för fiskarbefolkningen. Det var många som gick upp till de styrande i församlingen och begärde hjälp. De fick då var sin slägga för att slå knacksten till bönderna, för att på det sättet förtjäna lite pengar. Åtskilliga hektoliter sten skulle slås per man. För detta arbete var lönen 5 kronor för 14 dagar, så mycket lön för mödan blev det inte.

Under denna vinter var det en gammal gumma som dog. Henne fick de ha hemma i sex veckor efter dödsfallet. Sen fick hon bäras till kyrkogården på en bår. Det var så mycket snö, att den låg kvar i skogen över midsommar det året. På Lindskogsgårdarna fick de kasta undan snön på åkrarna den 15 maj så att potatisen skulle komma i jorden, och isen på sjön låg också kvar till maj månad.

Om någon var i trångmål och behövde låna några kronor, gick vederbörande upp till kommunalpamparna i Mjällby. Ville han exempelvis låna 50 kronor, skrev de 100 kronor, för att han skulle få ut sina 50 kronor på en revers mot 6 % ränta. Det fanns gott om procentare på den tiden.

Jag minns även när de sålde de gamle på auktion. Ja, även barn auktionerades bort. Den som bjöd lägst fick budet. Sen hade man dem till att utföra de hårda arbetena. De gamla fick inte gå in i huset när de skulle äta, och maten fick hämtas i dörren.

De åt istället ute i drängkammaren. Vatten fick de dricka vid brunnen. På en auktion nu för tiden blir den högstbjudande ägare. Man förstår att de gamla inte hade mycket värde.

Bönderna på den här tiden var så gott som hövdingar, och fiskarna var deras husmän. Fiskarna arrenderade sina tomter av dem, och kontrakten var så skrivna att hur lite fiskarna misskötte sig, så var de ”tomten förlustig”. Därför var de rädda för sin bonde, och kallade honom alltid för ”husbonde” när han kom för ett hämta arrendet. Detta skedde en gång om året. Betalningen bestod av sill och torsk som saltats i fjärdingar. Dessutom skulle husbonden förplägas med mat och brännvin tills de bliv överförfriskade och fick hjälpas hem.

När en bonde övertog gården efter sin far skulle han gå ner och presentera sig för sina fiskare, och tala om att nu var det han som var deras husbonde. Vid ett sådant tillfälle svarade en fiskare: ”Du är så fan heller! Här är jag husbonde.” Den fiskaren hette Sven Svensson, med öknamnet ”Lille-Sjänn”.

En annan bonde kom och skulle hämta sitt arrende som bestod av två fjärdingar torsk. Bonden ansåg dock att fjärdingarna inte var tillräckligt fyllda. Fiskaren blev då arg, och tömde ut torsken ur dem. Därefter plockade han tillbaka innehållet i fjärdingarna med den följden att en tredjedel inte fick plats. Bonden tyckte emellertid att han borde få all fisk. Då ilsknade fiskaren till ytterligare och sa åt bonden: ”Om du inte försvinner kvickt över backen, så blir det din sista färd.” Bondens namn i dagligt tal var ”Ola Bens Pelle”, och fiskaren kallades ”Pondra-Pellen”.

Det fanns de som kunde försvara sig också, och nu bor de på sina egna tomter och är husbönder själva.